

Mooi Meegenomen

Norbertijnenparochie[®]
Heikant/Quirijnstok

Hoe nu verder?

Versoepling van alle maatregelen, langzaam gaat onze samenleving weer wat 'van het slot'. Nederland koos voor een intelligente lockdown en nu is het zaak om intelligent te blijven bij het ontsluiten van alles wat op slot was.

In de afgelopen maanden mochten wij vele mensen ontmoeten, op woensdag- en zondagmorgen in de kerk. Mooie gesprekken werden gevoerd in en buiten de kerk. Geweldige reacties ontvingen wij over de vieringen die op internet werden uitgezonden. Onze bloemetjesbezorging kon doorgaan, u ontving met grote regelmaat een nieuwsbrief en velen van u werden gebeld door een van onze pastores of pastorale medewerkers. Wat een verhalen en berichten kwamen bij ons binnen. Veel heel veel dank daarvoor!

En hoe nu verder... dat is de grote vraag. Op het moment dat de kopij voor dit nummer van MM moet worden ingeleverd, zijn er nog vele vragen. Een ding is wel duidelijk: ons voornemen is om de eerste viering met gelovigen weer te gaan houden op **5 juli in de Mariakerk**.

Is er dan ook een viering om 09.15 uur? En het Ronde Tafelhuis? En het Zorgcentrum? Kunnen we weer vergaderen? Wanneer gaat de pastorie weer open? En het koffiedrinken? Kunnen we het wekelijks stilte-uur handhaven? En de internetvieringen, die gaan toch wel door? Ik kan niet naar de kerk komen, maar dan ben ik toch bij jullie. Met hoeveel mensen kunnen we dan in de kerk? En hoe gaan we zitten? Moeten we een mondkapje op? En is er handzeep te vinden? Mogen wij te communie? Moet ik reserveren, een kaartje kopen of inschrijven als ik naar de kerk wil?

Wij kunnen ons voorstellen dat u met al deze vragen worstelt. Dat doen wij ook... In de komende weken gaan pastores en parochiebestuur met elkaar zoeken naar antwoorden op al deze vragen. Met grote regelmaat verspreiden wij onze nieuwsbrief. Als u internet heeft, geef uw mailadres dan even door aan info@norbertijnenparochiehq.nl. Misschien heeft u geen e-mail, maar uw kinderen of uw burens wel? Geef het even door, dan sturen wij het naar hen zodat u zo snel mogelijk wordt geïnformeerd. U kunt de nieuwsbrief ook meenemen in de kerk op woensdag- of zondagmorgen. Als dat ook niet lukt, bel dan even naar het secretariaat. We zoeken dan samen naar een oplossing.

Thea van Blitterswijk, pastor-teamleider

In dit nummer

Hoe nu verder?	1
Garagebox Zellerstraat te huur	1
Pastorale	2
Uw steun is onze toekomst	2
De pastores in norbertijns verband (XX)	3
Nieuws uit het Ronde Tafelhuis	3
Van de bestuurstafel	4
De Poolse Parochie van de Goddelijke Barmhartigheid	5
Belcontact	6
Eerste Communie 2020	6
Een tijdreis door de liturgie	7
Bijbels uitdrukkingen en gezegden	7
De Mariakerk ten tijde van Corona	8
Vakantietip: boek over de geschiedenis van de pausen	8
Vakantietip: Bezoek aan de Dom en schatkamer van Aken	9
Vakantietip: vakantie in eigen land...	9
Vakantietip: nieuwe oude Mariaheiligdommen in Nederland	10
Vakantietip: Stefan Hertmans over de vlucht van een bekeerlinge	10
Vakantietip: ga kamperen op de kloostercamping	11
Vakantietip: ga lekker wandelen of fietsen in de omgeving van Tilburg	11
Alle registers open	12
Foto's/afbeeldingen	12
Colofon	12

Garagebox Zellerstraat te huur

Er is een garagebox van de parochie in de Zellerstraat vrij gekomen voor verhuur. De garage mag alleen voor stalling gebruikt worden, niet voor werkzaamheden. Huren kan voor minimaal één jaar en bedraagt € 60,- per maand. Inlichtingen bij onze penningmeester, dhr. Wil van Gils, telefoon 06-14625047 of e-mail: penningmeester@norbertijnenparochiehq.nl.

Pastorale

Van Carnaval door de vasten naar de Goede week. Van Pasen naar Pinksteren. 90 dagen onderweg. De meeste van die 90 dagen leven wij in een nieuw tijdperk. Het Coronatijdperk. Alles moest op slot. Contacten werden ernstig beperkt. Oudere gezinnen konden elkaar niet meer ontmoeten, mensen met een verhoogd risico gingen in isolement. De kerken gingen dicht. Geen vieringen meer met gelovigen. Nee alleen het team, voorgangers en de verantwoordelijken voor de zang en technische opname en uitzending. En dan komt de grootste gebeurtenis van onze levende kerk: Pasen. De Heer is waarlijk opgestaan. Het kruis is geen teken van de dood maar een teken van leven. Halleluja willen wij dan roepen met zijn allen. Liefst het elkaar toe schreeuwen. Onze Heer is waarlijk opgestaan. Maar dan sta je in een lege kerk. Probeer maar eens te roepen en er komt geen antwoord. Roepen en geen reactie krijgen. Dat gaat niet, dat is afschuwelijk. Dat is geen teken van leven.

En toch was dat de ogenschijnlijke waarheid. Ogenschijnlijk, want wij zijn doorgegaan met leven, met aangepast

ontmoeten, met leven in een nieuwe verbondenheid. Youtube bleek een goed medium om anderen mee te laten kijken, mee te laten bidden met onze vieringen. De kerkopenstelling op woensdag en zondagmorgen is een schot in de roos. In stilte samen zijn binnen de muren van onze kerk en elkaar hartelijk ontmoeten op het kerkplein.

Alle ontmoetingen buiten op straat, bij iemand aan de deur. Kleine ontmoetingen bij het afgeven van het bloemetje van het altaar. Die ontmoetingen op ons indrukwekkend verzorgd kerkhof. Een klein gesprekje van mens tot mens. Bij een telefoongesprek met de vraag: hoe is het met jou? Allemaal momenten dat wij niet alleen zijn maar weer weten en voelen dat wij samen zijn.

En dan hebben wij Pinksteren net achter ons liggen. Maria en de leerlingen waren negen dagen en nachten samen geweest in Jerusalem om te bidden tot de Heer hun God. In volledige overgave. Het verhaal vertelt ons over de “vurige tongen” oftewel het neerdalen van de Heilige Geest. “Zij werden vervuld en spraken alle talen.” De mensen in Jerusalem moeten niet geweten hebben wat hun overkwam. Stralende mensen die spreken over het nieuwe leven, die spreken over hun vriend, die de wereld aankunnen. Die contact willen maken met iedereen, die getuigen van het wonder.

Geen 1 1/2 meter samenleving, geen quarantaine, Zij mochten vol gaan en stralende mensen zijn. Voor ons een inspiratiebron? Als wij die Geest van Pinksteren kunnen herkennen en vasthouden, kunnen wij de wereld weer anders tegemoet treden. Kunnen wij van een C-wereld naar een GvP-wereld, dan komt de heiligheid vanzelf.

Jan Claassen, pastor

Uw steun is onze toekomst

Een CODICIL opstellen

Met een testament kunt u bijna zelf bepalen wat er na uw overlijden moet gebeuren met uw nalatenschap. Een testament moet door een notaris worden opgemaakt. Een codicil is een eigenhandig geschreven verklaring.

In deze verklaring maakt u een lijst met uw wensen kenbaar wie wat van u krijgt – na uw overlijden – van uw spullen die tot de inboedel horen zoals sieraden, schilderijen, boeken, foto's, souvenirs. U kunt in uw codicil ook aangeven welke wensen u hebt i.v.m. uw ziekenzalving, uw (kerkelijke) uitvaart, uw begrafenis of uw crematie.

Natuurlijk wilt u niet dat er verwarring ontstaat over wie wat krijgt via uw codicil. Geef daarom duidelijk aan wie u bedoelt met uw familieleden of vrienden en noem hun namen en geboortedata. Het is ook al wel handig om met foto's van uw spullen te illustreren wat u wilt geven via uw verklaring. Uw codicil moet niet alleen handgeschreven zijn, maar ook zijn voorzien van een datum en een handtekening.

Als u bij de notaris uw testament hebt getekend, is het ook handig om hem/haar een kopie te geven van uw codicil en zeker aan uw executeur testamentair.

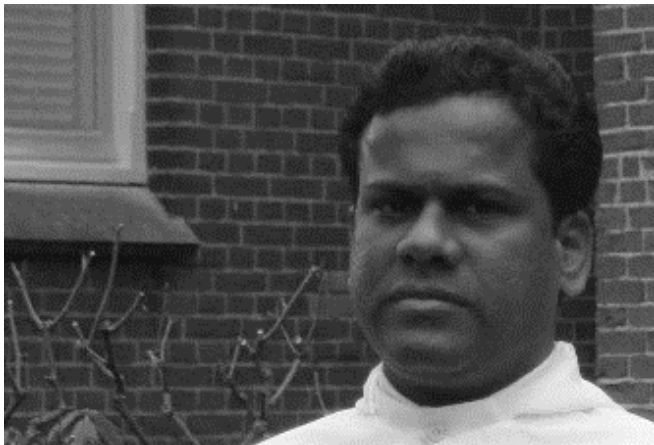
Geert Dollevoet, vicevoorzitter Parochiebestuur

De pastores in norbertijns verband (XX)

In 2013 kwam Arockiadoss Belavendram helemaal vanuit India naar de Schans om er de norbertijnse gemeenschap te ondersteunen. Het was eigenlijk een soort omgekeerde missie.

Om dit laatste te kunnen begrijpen, moeten we bijna honderd jaar terug in de geschiedenis. In 1923, toen het *Rijke Roomsche Leven* nog alom aanwezig was, kregen de norbertijnen van de Abdij van Berne (toen onder leiding van Abt Evermodus van den Berg) een missiegebied toegewezen in de Indiase deelstaat Madhya Pradesh. De eerste norbertijnen werden naar India gestuurd, waar zij zich met name richtten op zorg, onderwijs en bestrijding van de kolossale armoede. Langzaam maar zeker kregen de norbertijnen in dit grotendeels door hindoes (80 procent) en islamieten (13 procent) bevolkte land voet aan de grond. De norbertijnse gemeenschap in India bloeit nu, een eeuw later, als nooit tevoren. En zo is het gekomen dat Arockiadoss uitgezonden werd om de norbertijnen in Tilburg een helpende hand toe te steken.

Boerenkool met worst

Arockiadoss werd 45 jaar geleden geboren in het dorpje Thenamary. Er woonden zo'n vijftig families, waarvan er tien het

katholicisme aanhingen, waaronder de familie van Arockiadoss. Hij werd al snel misdienaar in het kapelletje van het dorp en besloot op zijn achttiende in te treden in de norbertijner Abdij van Jamtara. Hij werd er opgeleid, leerde onder meer Engels en Hindi en werd in 2004 tot priester gewijd. Zijn dagelijkse leven vulde hij daarna in de priorij van Tamil Nadu met parochiewerk en zijn werk als directeur voor een middelbare school van de norbertijnen. Het eerste verzoek om naar de Schans te verhuizen, wees hij af, maar aan het tweede verzoek gaf hij gehoor.

Arockiadoss is een groot liefhebber van de Indiase keuken en is zelf een verdienstelijke kok. Het spreekt voor zich dat hij dan ook, naast de verschrikkelijk moeilijke Nederlandse taal, het soms verschrikkelijke weer en al die rare gewoontes van ons, vooral enorm heeft moeten wennen aan de Hollandse pot. Je zult maar opgegroeid zijn met heerlijke curry, kip tandoori, naan, dahl en dosa met chutney en dan ineens boerenkool met worst voorgeschoteld krijgen...

Sinds 2015 gaat Arockiadoss bij de zusters norbertinessen van St. Catharinadal in Oosterhout voor in de vieringen en in 2018 is hij door de bisschop van Den Bosch officieel benoemd tot pastor in de parochie Heikant-Quirijnstok. Hij is inmiddels helemaal thuis in Tilburg, maar je kunt hem nog steeds geen groter genoegen doen dan met roti en kip masala, met jalebi als toetje. En er mag wat Arockiadoss betreft best een Berne Abdijbiertje bij.

Hein Wilsens

Meer informatie over de relatie tussen de Abdij van Berne en de norbertijnen in India: abdijsvanberne.nl/abt-denis-hendrickx-over-relatie-abdij-met-india-en-toekomst-solidair-met-india/
Een mooi verhaal over Arockiadoss, waaruit ik voor deze bijdrage heb geput, vindt u in de Wijkkrant Noord van 16 maart: issuu.com/jasperrazenberg/docs/book_wijkkrant_2020_2_lr

Nieuws uit het Ronde Tafelhuis

Sinds 15 maart is het Ronde Tafelhuis gesloten. Maar dat wil niet zeggen dat er niets gebeurt, integendeel. Op allerlei manieren zijn medewerkers betrokken bij projecten en acties die nu op een heel andere manier vormkrijgen. Maar natuurlijk zijn alle ontmoetingsactiviteiten voorlopig stilgelegd. Als ik op 13 mei deze kopy inlever, is de Bibliotheek inmiddels geopend, maar alleen voor het inleveren en uitzoeken van boeken. Ontmoetingen en bijeenkomsten zijn nog niet mogelijk. Hoe het zich verder zal ontwikkelen in de komende weken? Wij wachten af.

ALLE KINDEREN IN TILBURG NOORD WASSEN DE HANDEN

Wat is er nu mooier voor een kind om een presentje te krijgen? En zeker een presentje dat zo handig is in deze tijd. Handen wassen, je moet het wel 20 keer per dag doen! En van al dat handen wassen worden je handen nog droog ook. In Tilburg Noord hebben enkele organisaties de handen ineengeslagen. De Sop- en Zeeplank van het Ronde Tafelhuis en Contour de Twern gaan de komende weken wijkbewoners uitdagen om

bij hun boodschappen een flesje handzeep en, als het kan, een tube handcrème af te staan voor kinderen in de wijk. Deze kunnen worden ingeleverd bij Albert Heijn en opticiens van den

Berselaar op het Wagnerplein. De ingeleverde zeepjes gaan met een vrolijke boekenlegger met daarop handwastips in een tasje en worden via de Ouderkamers, Voedselbank en enkele scholen aan kinderen uitgedeeld. De GGD is enthousiast over deze actie en werkt van harte mee. De actie belooft een groot succes te worden, want de eerste dozen met zeepflesjes en handcrème zijn al ingeleverd.

DIGITAAL KENNISCENTRUM

Mensen informeren mensen over maatschappelijke, ethische en religieuze vraagstukken is één van de taken van het Ronde Tafelhuis. Door de coronacrisis zijn echter alle activiteiten en bijeenkomsten geannuleerd. Om mensen toch aan het

denken te zetten of om belangstellenden te informeren over spraakmakende en actuele onderwerpen, start het Ronde Tafelhuis een digitaal kenniscentrum. Op dit digitaal kenniscentrum vindt u lezingen, video's en artikelen waar u gratis toegang tot heeft. Denk aan onderwerpen als geloof, sociale innovatie en inclusiviteit. Voor dit kenniscentrum wordt gebruikt van materiaal van de Universiteit van Nederland, Ted Talks, Youtube en NieuwWij. Zie <https://www.rondetafelhuistilburg.nl/kenniscentrum/>

VERWIJS TELEFONISCH SPREEKuur

Het VerWijssprek uur pakt de telefoon en dat is heel hard nodig! Zolang het Ronde Tafelhuis gesloten is, vindt onze dienstverlening digitaal plaats. Hieronder enkele praktische gegevens. Heeft u vragen of problemen waar u ondersteuning bij kunt gebruiken? Of kunt u hulp gebruiken? Wij zijn op drie manieren bereikbaar:

- **Telefonisch:** U kunt direct bellen naar: 0630545340 (iedere maandag en vrijdag van 09:00 tot 11:30 uur).
- **Whatsapp:** U kunt ons een Whatsapp bericht sturen naar: 0630545340.
- **Mail:** U kunt ons een email bericht sturen via: verwijs@rondetafelhuis.nl

Van de bestuurstafel

Mijn bijdrage voor de vorige Mooi Meegenomen schreef ik op 14 maart en sloot ik af met de wens dat het coronavirus letterlijk en figuurlijk de kop zou zijn ingedrukt zodat we met z'n allen Pasen zouden kunnen vieren zoals we dat ons leven lang al gewend zijn. Hoe anders is het gelopen! Een dag later kregen we te maken met een 'intelligente lockdown', ging het land als het ware op slot. Voor ons allemaal een nooit eerder meegemaakt fenomeen. Hoewel, sommigen onder ons herinneren zich ongetwijfeld nog dat Tilburg in 1951 hetzelfde overkwam door de pokkenepidemie. Een 'voorproefje' van wat ons nu is overkomen.

Ook onze geloofsgemeenschap werd geraakt door de maatregelen. Al vanaf kort voor Pasen werd het onmogelijk om samen de eucharistie te vieren. Samenkomsten, ook die in de kerk, werden verboden om de verspreiding van het virus op zijn minst te beperken en in te dammen. Deze in veel opzichten onwezenlijke periode zou tien weken gaan duren! Maar er is perspectief: de teugels worden enigszins gevierd en vanaf 1 juli kunnen weer maximaal 100 mensen in onze Mariakerk aan de viering deelnemen. Dat vergt de nodige voorbereiding want voorlopig zal het kerkbezoek nog aan extra regels gebonden zijn. Onze pastores zijn daarmee volop aan de slag, samen met een aantal vrijwilligers. Ongetwijfeld kijken zij ook naar het weer kunnen houden van vieringen in het Zorgcentrum, het Ronde Tafelhuis en in de kapel van Peerke Donders.

De moeilijke periode, die nu gelukkig voor een deel achter ons ligt, heeft ook kansen geboden. In het bestuur is wel eens van gedachte gewisseld over het gebruik maken van audiovisuele ondersteuning bij de vieringen. Echt 'doorpakken' deden we nog niet. Met de gemotiveerde medewerking van technisch bekwame vrijwilligers gingen onze pastores aan de slag met het aanbieden van de hoogmis 'online'. En zo konden we elke zondag om en vanaf 10.30 via norbertiesparochieheikant-quirijnstok.nl toch

IFTAR-PAKKETJES

De medewerkers van de Wereldkeuken en 'Suuq de markt op' verzorgden in de maand mei een smaakvol 'Iftarpakketje'. De eerste ontvangers zijn de meer dan 100 vrijwilligers en medewerkers van het Ronde Tafelhuis. Zij zijn ons heel dierbaar! Een initiatief dat zeker een vervolg zal krijgen!

deelnemen aan de eucharistieviering. Weliswaar op afstand maar toch met een gevoel van erbij horen, van met elkaar verbonden zijn, althans zo heb ik dat ervaren. Het was even wat onwennig om Thea, Jan, Harrie en Denis 'op tv' te zien maar uit veel reacties is gebleken dat daarmee in een behoefte werd voorzien. Groot compliment voor de inzet van onze pastores, de beeld- en geluidstechnici voor het leveren van uitstekende kwaliteit van de uitzendingen én de prachtige muzikale ondersteuning! In het verlengde daarvan mag ook de 'Meimaand, Mariamaand' niet onvermeld blijven! Samen met enkele anderen heeft 'onze' Sonja een aantal Marialiedjes gezongen en laten opnemen. Zelfs tot over onze grenzen bleek daarvoor veel belangstelling! We gaan ongetwijfeld nadenken of en hoe we het 'streamen' van de vieringen kunnen blijven inzetten als aanvulling op de vieringen in de kerk.

De geplande vergadering van het parochiebestuur in april bliezen we af. We hadden weliswaar proefgedraaid met 'videovergaderen' maar dat bleek geen onverdeeld succes. En we stelden ook vast dat er geen agendapunten waren die om snelle behandeling vroegen. Gelukkig konden we elkaar in mei weer ontmoeten, natuurlijk met inachtneming van de 'anderhalvemeterregel'. We concludeerden dat door de

bijzondere omstandigheden best veel 'op de plank' is blijven liggen. Vooral zaken met een 'to do-karakter'. We vertrouwen erop dat we die snel kunnen oppakken als de situatie weer genormaliseerd is. Misschien verklaart dat ook dat we al even niets meer gehoord hebben van het voorgenomen initiatief om islamitisch begraven mogelijk te maken op het perceel van de gemeente dat direct aansluit op onze begraafplaats.

De afgelopen tijd zijn de 'monumentale' bomen in de tuin en vóór de pastorie behandeld. Die zijn inmiddels weer gezond verklaard en kunnen weer lang mee. Ook het groot onderhoud van de Mariakerk heeft aanhoudende aandacht.

Een inspectie heeft inmiddels plaatsgevonden en de werkzaamheden worden vanaf dit najaar uitgevoerd. Het voorjaar is de periode waarin ook de 'financiële puntjes op de i' worden gezet. De penningmeester heeft de concept jaarrekening 2019 verstrekt. Verwacht wordt dat die de volgende vergadering behandeld wordt. Overigens wordt nog door het bisdom onderzocht of en in welke mate parochies een beroep kunnen doen op het steunpakket van de overheid.

Peter Liebrechts, secretaris

De Poolse Parochie van de Goddelijke Barmhartigheid

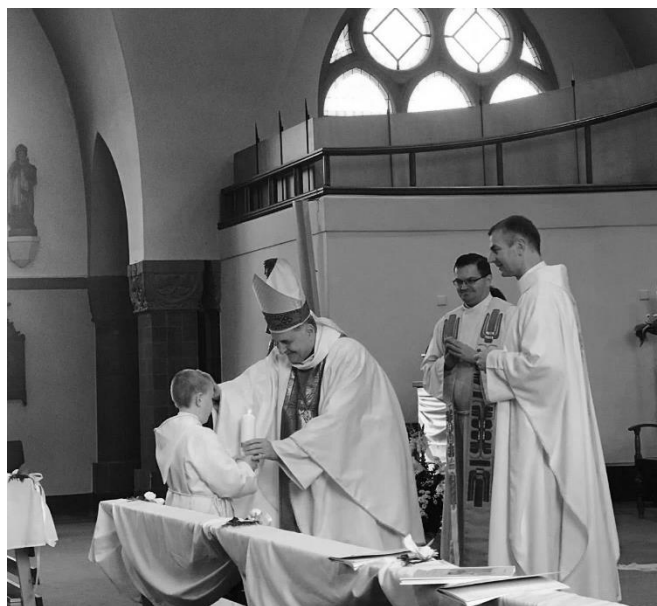
Het is inmiddels een vertrouwd beeld op zondagmiddag aan de Schans. Gedurende zo'n anderhalf uur zie je rondom de kerk een hoge concentratie auto's met Poolse nummerborden. Geen enkel leeg plekje op straat of op het parkeerterrein wordt onbenut gelaten. Plotseling zijn ze als sneeuw voor de zon weer verdwenen, alsof er niets heeft plaats gevonden. Maar juist binnen de muren van de kerk was het heel bijzonder.

Daar waar steeds meer kerken hun deuren sluiten vanwege afnemende belangstelling, houden vaak Poolse katholieken hun voeten er nog tussen. In het bisdom Den Bosch leven naar schatting 1000 tot 1500 Poolse Katholieken. Daar waar Poolse missen worden georganiseerd, komen gelovigen in grote getalen naar de kerk. Zo ook in onze eigen Mariakerk, iedere zondagmiddag vanaf 14.00 uur. In tijden van corona, in de maand mei, bleef de kerk voor hen opengesteld en werd er in plaats van een eucharistieviering de rozenkrans gebeden.

De Poolse parochie die gebruik maakt van onze kerk aan De Schans bestaat officieel pas één jaar en ressorteert onder het bisdom s-Hertogenbosch, onder de naam De Goddelijke Barmhartigheid. Behalve in Tilburg wordt er ook mis gedaan in Eindhoven, Oss, Waalwijk, Kerkdriel en Nijmegen. De parochie wil de banden met de Nederlandse parochies met wie zij de kerkgebouwen delen versterken. Met de St. Willibrordusparochie in Oss heeft deze samenwerking het afgelopen jaar geleid tot een multiculturele mis ter ere van Wereldkerkdag met deelname van katholieken uit andere culturen van over heel de wereld. In de St. Jans kathedraal was er een Pools-Nederlandse mis ter onthulling van het aan de kathedraal geschonken beeld van Paus Johannes Paulus II.

De meeste parochianen hebben zich in Nederland gesetteld. Sommigen wonen en leven hier al teintallen jaren. Seizoenarbeiders komen zelden. De pastoor van de Goddelijke Barmhartigheid, Krzysztof Obiedzinski, vindt het daarom uitermate belangrijk dat de verbinding tussen parochianen onderling niet alleen in de kerk plaats vindt, maar ook gerelateerd is aan het samenzijn daarbuiten. Zo zijn er volop plannen om met godsdienstlessen aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld voor een Poolse school die door de Kerk georganiseerd wordt. Er komt catechese voor drie leeftijdscategorieën: voor de allerkleinste parochianen, voor degenen die zich op de Eerste Heilige Communie voorbereiden en voor de vormelingen. Bijzonder waren de plechtigheden

rondom de Eerste Communie en het Heilig Vormsel, waarbij vanuit het buitenland Poolse kerkafgezanten overkwamen voor het doen van de officiële handelingen. Ter ere van het eenjarig bestaan van de parochie vond er op zondag 2 februari in de St. Trudokerk in Eindhoven een feestelijke eucharistieviering plaats. Tijdens de dienst werden speciaal aangekochte relikwieën van de overleden Poolse Paus Johannes Paulus II ingezegend.

Krzysztof Obiedzinski werd ruim een jaar geleden gewijd tot hoofd van de parochie. Daarvoor was hij pastoor van de parochie Faustyna, die tot het bisdom Roermond behoorde en die reikte van Sittard tot Tilburg. "Kortom, niet te behappen voor een pastoor die zijn parochie verder wil ontwikkelen. Los van het organiseren en het rijden naar diensten in verschillende kerken die tot de parochie behoren, is het in Polen traditie dat de pastoor op huisbezoek komt", aldus Stef Koning de secretaris van de parochie. "De vraag over het aantal kinderen wordt niet meer gesteld, maar wel wordt er uitgebreid kennis gemaakt. Zo blijkt pastoor Obiedzinski een fervente voetballer te zijn. Zijn enthousiasme voor het geloof op een manier die dicht bij de mensen staat, en zijn inzet voor de samenleving zijn ongekend".

Hans Happel

Belcontact

Het is stil zonder u in onze vieringen. Wij weten dat velen van u met ons meevieren op internet en daarop krijgen wij veel goede reacties; dank daarvoor! Uit die reacties weten wij ook dat veel mensen zich eenzaam voelen. Soms is er zelfs sprake van ziekte of zorg rondom familie of vrienden. Om met u in contact te blijven hebben wij met elkaar afgesproken om alle ons bekende parochianen te bellen. U kunt de komende weken een telefoontje verwachten van een van de pastores of een van onze vrijwillige pastorale medewerkers, zoals bijvoorbeeld Ine Bertens en Eveline Sitskoorn. Ine heeft hieronder haar eerste ervaringen beschreven.

Thea van Blitterswijk, pastor-teamleider

“Ik bel u namens uw parochie, Heikant-Quirijnstok. Omdat het een lastige tijd is vanwege corona willen we even contact zoeken met onze parochianen, zomaar met de vraag hoe het met u gaat: gáát het een beetje?”

Ongeveer zo kunt u in deze tijd via de telefoon benaderd worden. Het pastoraal team heeft tot deze bel-actie besloten omdat er zoveel gewoon contact weggevallen is en omdat het voor veel mensen een moeilijke en onzekere tijd is. De pastores krijgen daarbij hulp van een paar vrijwilliger-pastoraal medewerkers.

Al twee maanden zijn er geen vieringen in de kerk en geen ‘koffie-met-ontmoeting’ na de dienst. Het is fijn dat er online vieringen zijn, maar fysiek contact van mens tot mens is toch echt wat anders. Communiceren, in de dubbele betekenis, wordt gemist. Met elkaar luisteren naar de woorden van de Schrift en de communie ontvangen. En ook de communicatie van samen zingen en bidden, elkaar de vrede wensen, een glimlach, een praatje. Nu het er niet is besef je nog meer hoe vertrouwd en dierbaar dat kan zijn. Voor de vele vrijwilligers en de mensen die zich op de een of andere manier inzetten voor de parochie en voor elkaar is ook opeens alles anders en contact is minder vanzelfsprekend. En dat geldt natuurlijk ook voor parochianen die geen (regelmatige) kerkgangers zijn of die eenvoudigweg niet meer naar de kerk kunnen komen door hun leeftijd of ziekte.

Mijn eerste ervaringen met het bellen van mij onbekende mensen zijn goed. Veel mensen blijken aangenaam verrast te zijn. Ik trof enkele mensen die erg ziek geweest zijn en nu opgelucht dat ze weer beter worden. Ik tref opmerkelijk veel veerkracht aan. Mensen tellen hun zegeningen: ik heb gelukkig een tuintje, mijn zoon woont vlakbij, we kunnen gaan fietsen, ik ben gewend om alleen te zijn, wij redden het wel.

Eerste Communie 2020

8 kinderen zijn in september 2019 op weg gegaan om in juni 2020 hun Eerste Communie te krijgen. Een Feestdag moet dat zijn. Voor het eerst meedoen aan de Tafel van de Heer en daarna een jouw eerste echte grote feest. Jouw feest. Jij staat als Communicant midden in de belangstelling.

En dan? Dan treden wij in het Corona tijdperk. De kerken gaan op slot er mogen geen ontmoetingen meer zijn, alle voorbereidingen liggen stil. Via mail is er nog contact, enkele filmpjes geven uitleg over Goede week, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren. Maar al onze ontmoetingen liggen eruit. Dit hebben wij in onze geschiedenis nog nooit meegemaakt: geen Eerste Communie. Hoe los je het op?

Er is ook gemis: ouderen kunnen niet gaan eten op de Heikant of meedoen aan activiteiten daar. Een overleden echtgenoot of kind wordt extra gemist, er is zorg om een moeder die in het verpleeghuis woont, angst voor het virus als je boodschappen doet, veel alleen zijn. Mensen helpen elkaar, koken een beetje mee voor een buur; contact met kinderen en kleinkinderen is belangrijk, al is het via (beeld)telefoon. Ook wordt genoemd dat geloof een steun is, zich toevertrouwen, bidden... het geeft rust.

We kunnen alleen-zijn, zorgen en problemen niet zomaar oplossen, maar wel een luisterend oor bieden en oprechte aandacht. Dat is parochie-zijn óók en u hoort erbij. Zoek gerust ook zelf contact als u wilt.

Misschien treffen we u aan de telefoon, de komende tijd. Ook voor onze luisterende oren is het belcontact met u erg waardevol.

Ine Bertens

Ouders zijn de eerstverantwoordelijke voor de geloofs-opvoeding van hun kinderen. Wij, mensen van de kerk, bieden hierin ondersteuning. Daarom hebben wij aangegeven dat ook die ouders moeten beoordelen hoever hun kind is in zijn voorbereiding. Wij verlengen de voorbereidingstijd met het eerste trimester na de grote vakantie zodat de inhoud, zoals die gepland was, ook door kan gaan. Een kinderfeest in de winter lijkt ons echter geen goed idee en daarom verschuiven wij EC 2020 naar mei 2021. De nieuwe groep communicanten schuift in september gewoon aan waarmee onze kerkdiensten alleen maar voller worden en wij nog beter leren wat het is om samen kerk te zijn.

Jan Claassen, pastor

Een tijdreis door de liturgie

In de afgelopen uitgaven van Mooi Meegenomen is een aantal onderdelen uit de liturgie besproken. Ook al spreken we bij de liturgie over een aloude traditie en kennen de meesten van ons geen andere dan deze, onze huidige liturgie kent een lange geschiedenis waarin zich uit de meest eenvoudige vorm van gebruiken een verzameling gebeden, rituelen, woorden, tekens en handelingen heeft ontwikkeld die vandaag de dag worden gebruikt tijdens de vieringen. In deze Mooi Meegenomen starten we met een (tijd-)reis, in vogelvlucht, door de ontwikkeling van de westerse liturgie.

DE TIJD VAN DE APOSTELN

De oudste bekende bronnen waarin we iets terugvinden over liturgie in brede zin stammen uit de Apostolische tijd; de eerste en tweede eeuw. Er waren geen geschreven teksten, geen uitgeschreven rituelen. Wat bekend is over gebruiken komt met name uit de richtlijnen van de leer van de apostelen, zoals onder andere te lezen in het boek Handelingen. Bij die 'gebruiken' denken we bijvoorbeeld aan het doopsel, het onze Vader, de biecht en de eucharistie.

Een schrijven van de apologeet Justinus de Martelaar, waarin hij in 150 na Chr. aan de toenmalige keizer Antoninus Pius het leven van Christenen uitlegt, verschaft een schat aan informatie over de eucharistievieringen in die tijd. Er zijn wekelijkse bijeenkomsten op zondag met een schriftlezing, voorbeden, eucharistische gebeden en er is sprake van communie. In grote lijnen is de basis van onze liturgie gelegd!

TWEDE EN DERDE EEUW

We maken een sprongetje naar de tweede en derde eeuw. Uit deze tijd die gekenmerkt wordt door de ontwikkeling van grote steden stammen twee belangrijke liturgische bronnen:

Bijbelse uitdrukkingen en gezegden

Veel van onze dagelijkse uitdrukkingen zijn, zonder dat we dat weten, afkomstig uit de Bijbel. Met ingang van dit nummer van Mooi Meegenomen zullen we er steeds een paar kort bespreken.

In zak en as zitten: In de rats of in de put zitten; het niet meer zien zitten.

De Israëlieten kenden veel uitingen van droefheid en boete, waaronder het dragen van sombere kleren (de 'zak'), strooien van as op hun hoofd en zitten op de grond. (Job 1,20; Esther 4,1)

Salomonsoordeel: een verstandig, wijs besluit of oordeel.

Twee vrouwen claimen de moeder van een kind te zijn. Salomo besluit dat hij het kind dan maar in twee stukken moet snijden met een zwaard, dat is het eerlijkst. De list werkte: de echte moeder gaf uit liefde voor het kind aan het kind dan liever aan de ander te willen geven, de vrouw die niet de moeder was stemde in met het halveren van het kindje. (1 Koningen 3,16-28)

de zgn. *Traditio Apostolica* en de *Diadascalia*. De eerste, de *Traditio Apostolica*, is een collectie van Syrische, Alexandrijnse en Romeinse gebruiken en voorschriften, maar een samenhangend geheel is het nog allerminst. De *Traditio Apostolica* kent vooral gedragsregels, maar specifiek voor de liturgie zien we hier de eerste voorschriften met betrekking tot het kerkgebouw en de gebeden. Langzaam ontstaan vaste teksten voor de eucharistie, krijgt de structuur van het liturgisch jaar steeds meer vorm en ontwikkelt zich wat we noemen de Romeinse liturgie.

KAREL DE GROTE

We zijn inmiddels in de 7^e-8^e eeuw. Van echte eenheid in de liturgie is nog geen sprake. Gebruiken worden meer en meer uitgewerkt en vastgelegd, maar verschillen behoorlijk van gebied tot gebied. Omdat vanuit Rome weinig initiatief komt om een eenheid in de liturgie te krijgen is het Karel de Grote die in zijn politieke streven naar uniformiteit ook de liturgie opneemt. Om een vast uitgangspunt te hebben voor het verspreiden van één liturgie vraagt hij in Rome een uitgewerkte versie van de liturgie die daar op dat moment in gebruik is. Paus Adrianus I, niet al te zeer begaan met de politieke aangelegenheden van Karel de Grote, stuurt hem het Romeinse sacramentarium, het *Gregorianum*. Omdat dit niet het gehele kerkelijk jaar bleek te bevatten, werden de ontbrekende gedeeltes ingevuld met gebruiken uit de Frankische gebieden van Karel de Grote. Het resultaat hiervan is een mengvorm, de Franco-Romeinse liturgie. Deze liturgie wordt verspreid en algemeen opgelegd.

Het eindproduct van de samensmelting van Frankische en Romeinse liturgische elementen is het *Pontificale Romane Germanicum* (PRG) dat rond 950 in Mainz werd samengesteld. Het is een compleet werk met daarin alle orden van dienst en gebeden. De eenheid in de liturgie is daarmee in het Frankische rijk een feit en komt tot grote bloei.

In Rome liggen de zaken anders. Er is geenszins sprake van een liturgische eenheid of aandacht daarvoor. In een poging deze liturgische impasse van Rome te doorbreken stuurt keizer Otto één van zijn bisschoppen rond 965 met het *Romane Germanicum* naar Rome, waar door de kerkelijke autoriteiten de daarin vastgelegde liturgie langzaam wordt overgenomen. De Romeinse liturgie vindt zo, in aangepaste vorm, zijn weg terug naar Rome.

Eveline Sitskoorn

De Mariakerk ten tijde van Corona

Ik bezoek op zondagmorgen regelmatig een kerk. Ik zing op 't Goirke. Ik mag dan in de vroege ochtend op mijn fiets op weg daarnaartoe genieten van de spaarzame rust op straat, die op dat tijdstip om niet geschonken wordt. Maar de stilte die me iedere zondagmorgen vanaf halfvasten ten deel valt, is ongekend. De Mariakerk is opengesteld voor stil gebed.

Op de bewuste zondag van halfvasten nam ik met een twintigtal gelovigen bezit van de ruimte. De sereniteit was zo intens dat ik haast spontaan wilde knielen toen ik plaats nam in de kerkbanken. Uiteindelijk heb ik dat ook gedaan, want de klanken van een orgelconcert van Bach deden de rest. Contemplatie en meditatieve momenten die ik – als ik zo eerlijk mag zijn – persoonlijk tijdens de kerkdiensten te weinig beleef, waren er nu volop.

De kerk zou meer open moeten zijn buiten de diensten, zodat mensen in alle eenzaamheid kunnen genieten van het hemelse gewelf van het schip en van de engelachtige akoestiek. Gaat het coronavirus ons toch nog iets opleveren? Rust, stilte, minder jachtigheid en minder praten, praten, praten? We wachten af en zullen zien. Het is misschien een idee om op doordeweekse ochtenden een vrijwillige kerkwacht te organiseren. In één van de kerkbanken zit iemand in een stichtelijk boek wat te lezen, terwijl anderen binnen kunnen komen, een kaarsje branden en even wat rust beleven. Of... dat een kerkmusicus of student van het conservatorium speelt op het orgel en de klanken ontlokt waartoe het gebouw naast het verkondigen van het woord zó zeer bedoeld is....

Hans Happel

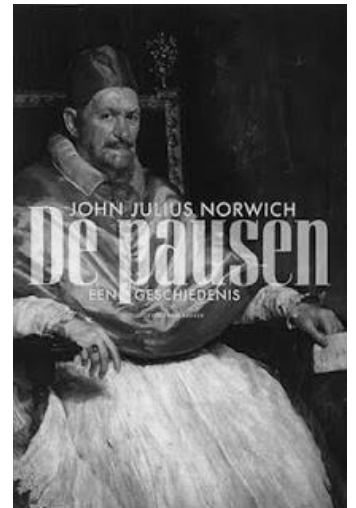
Vakantietip: boek over de geschiedenis van de pausen

Aanrader: het boek van John Julius Norwich over de geschiedenis van de pausen, waarvan de eerste druk in 2011 op de markt is gekomen. Het is een boek om van te smullen. We zien een wonderlijke optocht vol pornocraten en heiligen, monsters en helden, schijtiijsters en opportunisten.

De beste boeken over de pausen zijn geschreven door protestanten, door historici als Leopold von Ranke (1795-1886) en, vrij recent, John Julius Norwich. Zij weten de noodzakelijke distantie op te brengen en schromen niet om hun pen als dat nodig is in vitriool te dopen. Norwich is een Engelse historicus (1929) die eerder monumentale werken het licht heeft doen zien over onder andere de geschiedenis van Venetië, van Byzantium en van het hele Middellandse Zeegebied. Zijn *De Pausen* is een puik geschreven boek waarin deze prelaten allemaal, beginnend bij Petrus en eindigend bij paus Benedictus XVI (die overigens niet op de onverdeelde sympathie van Norwich kan rekenen) aan de lezer voorbijtrekken.

Er worden heel wat heilige huisjes afgebroken. Ik herinner me dat ik op de lagere school te horen kreeg dat er een vrouwelijke paus is geweest, Johanna, en dat een keer een Nederlander op de Heilige Stoel plaats heeft mogen nemen, Adrianus VI. Norwich maakt gehakt van het verhaal over pausin Johanna. Een kolderverhaal dat in het leven is geroepen en in stand is gehouden door tegenstanders van het

Vaticaan (en dat waren er nogal wat): pausin Johanna heeft nooit bestaan. En dan Adrianus, over wie mijn meester op de lagere school niet uitgesproken raakte. Een onkreukbaar man volgens Norwich – en dat was heel wat na al die smeerpappen die voor Adrianus op de Stoel hadden plaatsgenomen – maar hij was niet opgewassen tegen de intriges van het gespuis in het Vaticaan en sloot zich op in zijn kamer. Een zwakkeling, aldus Norwich.

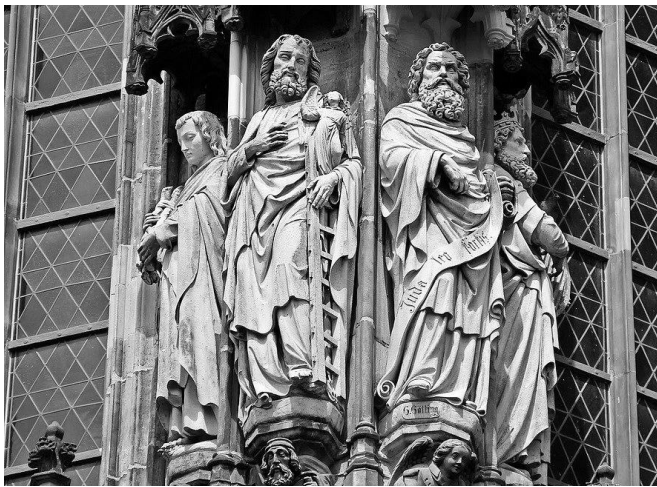
En zo komen de pausen bijna allemaal aan de beurt. Het is een adembenemende reis door de geschiedenis van het Vaticaan. U komt er de zomer wel mee door!

John Julius Norwich, *De Pausen. Een geschiedenis*
Uitgever Bert Bakker (Prometheus), Amsterdam 2011
566 p.p., geïllustreerd
ISBN 978 90 351 3635 9

Hein Wilsens

Vakantietip: Bezoek aan de Dom en schatkamer van Aken

In het centrum van Aken bevindt zich de dom van Aken, een bezoek meer dan waard! De kerk is gebouwd in opdracht van Karel de Grote en is voortgekomen uit zijn hofkerk. De bouw begon in 794 met het achthoekige gedeelte, de Paltskapel, in Byzantijnse stijl. Sindsdien is er veelvuldig aan- en bijgebouwd. Karel de Grote werd in 814 in de dom van Aken begraven. Nadat Karel de Grote in 1165 heilig verklaard werd door paus Paschalis III, trok een stroom pelgrims naar de kerk. Ook nu nog is de kerk in trek bij pelgrims, mede door de relikwieën die Karel de Grote ontving uit Jeruzalem. Eens in de 7 jaar worden deze gedurende een korte periode getoond aan bedevaarders, de zogenaamde 'Heiligdomsvaart'. Mocht door de Corona maatregelen een bezoek aan Aken dit jaar niet meer mogelijk zijn: De eerstvolgende keer is in 2021.

Het interieur van de Akense domkerk kent een groot aantal bezienswaardigheden: de Karolingische Paltskapel met de gietijzeren koorhekken, de Barbarossaluchter, het Marienschrein en het Karlschrein, twee relikwieschrijnen uit de late 12e, vroege 13e eeuw die tot de topstukken van Maaslandse edelsmeedkunst behoren. Volgens de traditie bevinden zich in het Mariaschrijn de windselen en de lendendoek van Jezus Christus, de tuniek van Maria en de onthoofdingsdoek van Johannes de Doper. De kerk werd in 1978 als eerste Duitse monument op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO geplaatst.

Vakantietip: vakantie in eigen land...

Soms zou je het bijna vergeten. Jarenlang leken de mogelijkheden onbegrensd en reisden velen van ons naar het buitenland, bekeken daar kerkjes, kapellen, kerken en musea. Deze zomer zijn velen van ons aangewezen op ons eigen land. Als je even wilt, kun je ook in eigen land voor verrassingen komen te staan.

Een van de verste bestemmingen in eigen land is de provincie Groningen. Vaak denken wij dat het zuiden van ons land de meest katholieke streek was, maar wie weleens rondtrok door de noordelijke provincies van ons land, zal het zijn opgevallen dat op vele plekken nog kerken staan die oorspronkelijk waren toevertrouwd aan kloosters en abdijen. Een van de websites die zich hierop richt, biedt pelgrimstochten van 8 tot 20 kilometer aan door Groningen.

Een sage vertelt over het ontstaan van de dom: Bij het bouwen van de dom was op een gegeven moment het geld op. Satan wilde helpen als hij de eerste ziel zou krijgen die de kerk binnenging. Hij verwachtte natuurlijk dat de bisschop als eerste de kerk binnen zou gaan. Men doorzag echter zijn list en stuurden als eerste een wolf de kerk in. Toen de Satan merkte dat hij bedrogen was werd hij woedend. Hij rende hij de kerk uit en sloeg daarbij de deur zo hard dicht dat hij daarbij zijn duim verloor. De duim kan men tegenwoordig nog steeds voelen: in een gat van het ornament van een leeuw op de bronzen voordeur. Satan kwam terug voor wraak met een heleboel zakken zand. Hij wilde de dom verwoesten door hem met zand te bekogelen. Doordat hij zijn duim kwijt was kon hij echter niet goed mikken. Hij miste de kerk en veel zand kwam in de omgeving terecht. Dit verklaart volgens de sage het ontstaan van de Lousberg en waarom de omgeving zo heuvelachtig is.

Nu we het toch over de omgeving hebben: de schatkamer van de Dom van Aken, gelegen naast de dom, is een museum van kerkelijke en middeleeuwse kunst. We vinden er de belangrijkste en best bewaarde kerkschatten van Europa. De kerkelijke schatkamer behoort eveneens tot het UNESCO-werelderfgoed. Een groot aantal voorwerpen in de schatkamer is verbonden met Karel de Grote. Een doek van Byzantijnse zijde uit de 6e-8e eeuw zou gebruikt zijn om het dode lichaam van de keizer in te wikkelen. Ook de oorspronkelijke sarcofaag van Karel de Grote zou bewaard zijn gebleven. De schatkamer bevat ook tal van geschenken zoals een portretbuste, verschillende relikhouders en een kroon van Karel IV en drie Maria-schilderingen op zilverplaat van Lodewijk I van Hongarije. Keizer Karel V schonk een kostbare monstrans. Ook bezit de schatkamer onder andere gouden beelden, relikhouders, koormantelbroches, liturgisch vaatwerk, middeleeuwse monstransen, kelken, kandelaars en processiekransen en liturgische gewaden. Het museum is niet groot, maar de bezienswaardigheid van de museumstukken is dat zeker!

Eveline Sitskoorn

In de provincie Groningen hebben in totaal 34 kloosters gestaan en is er nog één klooster helemaal intact. Maar liefst acht van deze kloosters waren van de norbertijnen. In totaal zijn er in deze provincie wel 150 kerken te vinden, met een veelheid aan culturele en religieuze rijkdom. Een aantal jaren geleden logeerden wij een weekje in het noorden en trokken daar wat rond. Meermalen zeiden wij vol verbazing tegen elkaar hoe

jammer het is dat wij in het mooie Franse land in iedere streek waar wij komen, alle kerken willen zien, maar Groningen nog nooit hadden bezocht.

Wellicht de meest uitdagende Groningse norbertijn is Abt Emo. Deze abt trok te voet door heel Europa om in Rome toestemming van de abt te krijgen om zijn klooster onder te brengen bij de Premonstratenzer orde, de norbertijnen. Hij stichtte het klooster Bloemhof en raakte in conflict met de

bisschop van Munster. Dankzij de kronieken die hij achterliet, is ons een prachtig beeld overgeleverd van de rijke historie van kloosters en kerken in de Middeleeuwen.

In Groningen zijn nog heel wat tastbare herinneringen te vinden. Als je in de vakantie geen kerk of klooster wilt overslaan, kies dan dit jaar eens voor Groningen.

Thea van Blitterswijk

Vakantietip: nieuwe oude Mariaheiligdommen in Nederland

De meimaand is voor katholieken traditioneel de Mariamaand, de maand waarmee het bedevaartseizoen serieus een aanvang neemt en de Mariaheiligdommen de deuren openstellen om de H. Maagd daar te vereren of hulp bij haar in te roepen. Nederland kent nu nog zo'n tachtig actieve Mariabedevaartplaatsen. Ze zijn allemaal, samen met vele niet-mariale bedevaartplaatsen, te vinden in de Nederlandse bedevaartdatabank die sinds 2002 online staat en aangevuld wordt op de website van het Meertensinstituut: <https://www.meertens.knaw.nl/bedevaart>. Ook al is er indertijd systematisch onderzoek gedaan, soms doen zich nog

nieuwe ontdekkingen aan. Recent werden bij toeval tijdens ander onderzoek twee nieuwe Mariaplekken gevonden.

In Bergen op Zoom werd in de Onze Lieve Vrouw van Lourdesparochiekerk een Lourdesgrot aangetroffen waar vroeger grote aantallen pelgrims naar toe trokken, maar waar nu nog altijd, ook in tijden van corona (elke werkdag tussen 9:30 en 11:30), een kaars kan worden opgestoken of Maria voor steun kan worden aangeroepen. Deze grot bevat ook een ingemetselde steen uit de oorspronkelijke Lourdesgrot in Frankrijk.

Voor het Limburgse dorp Schimmert kwam eveneens een filiaal-Lourdesgrot als bedevaart uit de archieven tevoorschijn. Deze werd echter omstreeks 1924 alweer afgebroken; alleen het Mariabeeld is overgebleven.

Met deze twee nieuwe plekken is het aantal bedevaartplaatsen in Nederland – ooit bestaand hebbende en de nog actieve – op een totaal van 666 gebracht. Dat zal nog niet het eindgetal zijn, want er is ondertussen alweer een nieuwe gevonden, maar die moet nog verder onderzocht en beschreven worden. Deze zal later bekend worden gemaakt.

Jan van den Berg

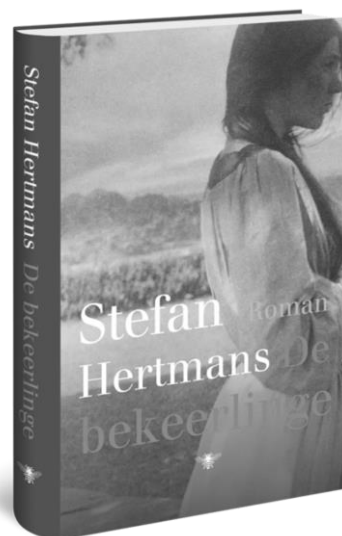
Vakantietip: Stefan Hertmans over de vlucht van een bekeerlinge

Ten tijde van Corona zit het maken van verre reizen er dit jaar niet in... Of... Wat te denken van een reis van Rouen naar Narbonne en de Franse Vooralpen over de Middellandse Zee naar Cairo en weer terug naar Narbonne? Stefan Hertmans heeft deze trip gemaakt en niet alleen letterlijk met de wagen en het openbaar vervoer, maar ook nog een verbeeldend in de tijd.

Zijn roman *De bekeerlinge* verhaalt van een jonge vrouw die rond 1100 enige tijd woonde in Monieux, een tijdloos dorpje in de Provence. Hertmans zelf verblijft daar regelmatig gedurende de vakanties in zijn tweede huis. Hij kreeg ooit van een buurman een artikel over het levenslot van deze vrouw. Als christelijke jonkvrouw uit een aanzienlijk Normandisch geslacht raakte ze verliefd op de zoon van de joodse opperrabbin in Frankrijk. De schrijver raakte geïntrigeerd door deze onmogelijke liefdesgeschiedenis. Hij besluit alle plaatsen te gaan bezoeken die zij ooit heeft aangedaan. Wat volgt, is een spannende tocht langs dorpen en steden zoals Rouen, Narbonne, Monieux en Caïro in de middeleeuwen. Gedetailleerd en verwijzend naar historische bronnen

beschrijft Hertmans de overblijfselen van synagogen, ruïnes van oude handelscentra en sublieme landschappen in Frankrijk en Egypte. Vanwege haar vlucht uit Rouen met haar joodse geliefde is de jonge vrouw voor langere tijd nergens veilig en ze wisselt met haar verblijfplaatsen regelmatig van naam: van het Normandische Vigdis Adelaïs, naar Hamoutal (Hebreeuws

voor 'warmte van de dauw') tot haar Egyptische bijnaam Galana ('blauwogige'). De reis van de vrouw wordt door Hertmans in hoogst eigen persoon met Google maps bij de

hand als zoektocht naar het historisch materiaal opnieuw ondernomen. Parallel aan dit reisverslag ontvouwt zich in de verbeelding van de schrijver de historische roman. Of zoals hij het zelf fraai onder woorden brengt: 'Opnieuw moet ik een landkaart schoonvegen, nagenoeg alles wat er nu is weghalen en er schaarse namen en dingen voor in de plaats leggen.'

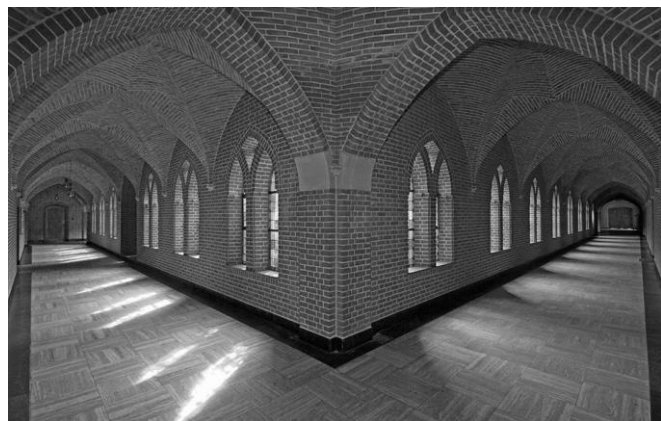
De bekeerlinge laat zich niet alleen lezen als een historische roman verwijzend naar een duister verleden. De schrijver stipt ook tijdloze en actuele problemen aan, zoals migratie. Vigdis en haar man David worden herhaaldelijk omschreven als vluchtelingen op zoek naar een veilig oord in roerige tijden. De

paus heeft namelijk net opgeroepen tot de eerste kruistocht en legers met bloeddorstige strijders trekken door Europa op weg naar Jeruzalem; antisemitisme en godsdienstwaanzen steken de kop op in Europa en mensen slaan op de vlucht. De slachtpartijen tijdens de pogrom in Monieux en het zwervend bestaan van het liefdeskoppel maken grote indruk. Hertmans laat schrijnende voorbeelden zien van parallellen tussen de middeleeuwse kruistochten en de tegenwoordige jihad van moslimextremisten. Hiermee slaat de schrijver in een aangrijpend verhaal een brug tussen heden en verleden.

Hans Happel

Vakantietip: ga kamperen op de kloostercamping

In retraite, maar dan in je eigen tent of caravan. Wie er nog niet helemaal aan toe is om uit de 'intelligente lockdown' te komen, kan deze zomer terecht in het klooster Nieuw Sion in het Overijsselse Diepenveen. Vanaf 1 juli heeft Nieuw Sion, gelegen in het Sallandse groen, tien kampeerplekken en veertien gastenkamers beschikbaar.

'Het voldoet aan de eisen van mensen die voorzichtig willen zijn,' zei directeur Marten IJmker tegen RTV Oost. Alles is coronaproof: gasten beschikken over hun eigen toilet en douche. Aan ruimte geen gebrek. IJmker: 'Je hoeft hier niet moeite te doen om anderhalve meter afstand te houden. Het

is echt een heel fijne plek om in quarantaine te zitten.' Meedoen aan de gebeden en het ritme van het kloosterleven wordt aangemoedigd, maar het is niet verplicht. Voor maaltijden wordt gezorgd.

Nederlandse kloosters zitten vanwege de coronacrisis in zwaar weer. Tientallen monniken en zusters zijn aan het coronavirus bezweken. Daarnaast komt veel minder geld binnen, omdat de gastenverblijven al maanden gesloten zijn en omdat de verkoop van wijn, abdijbier en kloosterproducten voor een deel stilligt. Ook Nieuw Sion liep tienduizenden euro's mis, omdat het gastenverblijf dicht was.

De openstelling van het kampeerterrein moet de schade beperken. IJmker: 'Misschien kunnen we een klein beetje goedmaken wat we in het voorjaar in het gastenverblijf hebben verloren.'

Wie niet in de gelegenheid is om naar Diepenveen te reizen, kan het klooster ook 'gewoon' steunen door een gebed. 'Als het even kan, denk dan aan alle mensen die hier betrokken zijn. Bid voor goede afstemming, voor energie en voor wijsheid.'

Eveline Sitskoorn

Vakantietip: ga lekker wandelen of fietsen in de omgeving van Tilburg

Als u geen zin hebt om ver te reizen of even geen zin hebt om een boek te lezen, kunt u natuurlijk heel goed in (de buurt van) Tilburg een stuk gaan wandelen of fietsen als u goed ter been of ter fiets bent. Een paar tips:

HET WANDELBOS

De naam zegt het al: een bos dat in de eerste helft van de vorige eeuw is aangelegd om in te wandelen. Het is goed bereikbaar, de paden zijn breed genoeg om anderhalve meter afstand te bewaren ten opzichte van andere wandelaars en bij de in-/uitgang aan de Taxandriëbaan is doorgaans een lekker ijsje te koop.

DE OUDE WARANDE

Die ligt naast het Wandelbos. De Oude Warande is een van de weinige sterrenbossen in Nederland die nog intact zijn. In een

sterrenbos lopen een aantal wandelpaden naar één centraal punt. Die paden vormen de 'stralen' van een ster. Ook hier is de anderhalve meter afstand geen enkel probleem.

LOONSE EN DRUNENSE DUINEN

Iets verder weg, maar zeker de moeite waard. Er zijn goed begaanbare wandelpaden, maar als lopen in los zand geen al te grote uitdaging is, kunt u ook buiten de paden gaan.

DE REGTE HEIDE

Aan de andere kant van Tilburg, namelijk tussen Goirle en Riel, ligt het natuurgebied De Regte Heide. In de zomer staat de heide prachtig in bloei, er zijn gereconstrueerde grafheuvels en ook hier is het wandelen geen straf.

Jan van den Berg

Alle registers open

In deze rubriek geven wij een overzicht van iedereen die sinds de vorige Mooi Meegenomen gedoopt, getrouwd of overleden is.

Overleden

27 mrt Jeanne Quirijnen-van Dongen (1939)
2 apr Bep Flipsen-Pitt (1929)
3 apr Jeanne Hofman-Schuitman (1937)
5 apr Jan Bus (1929)
17 apr Will Vingerhoets (1937)
21 apr Riet Hamers-van der Sterre (1932)
28 apr Jan de Leeuw (1942)
6 mei Wil de Bruijn-Meijer (1927)

Foto's/afbeeldingen

blz. 1: © Norbertijnenparochie Heikant-Quirijnstok
blz. 2: © Miek Korsmit
blz. 2: www.pixabay.com
blz. 3: © Norbertijnenparochie Heikant-Quirijnstok
blz. 3: © Ronde Tafelhuis
blz. 4: © Ronde Tafelhuis
blz. 5: © Stef Konings
blz. 6: © Jan van den Berg
blz. 7: © Jan van den Berg
blz. 8: © Miek Korsmit
blz. 8: <https://www.bol.com>
blz. 9: www.pixabay.com
blz. 9: © Jan van den Berg
blz. 10: © Jan van den Berg
blz. 10: <https://www.debezigebij.nl>
blz. 11: <https://www.nieuwsion.nl>
blz. 12: © Jan van den Berg

Nummer 312 van Mooi Meegenomen verschijnt in het weekeinde van 29/30 augustus. Kopij graag voor 10 augustus aanleveren: mooimeegenomen@home.nl. De redactie behoudt zich het recht voor om aangeleverde kopij in te korten.

Dit is de verdere planning voor Mooi Meegenomen in 2020:

nummer	kopij bij de redactie	verspreiding
313	21 september	17-18 oktober
314	9 november	5-6 december

De vijver in het Wandelbos

Mooi Meegenomen wordt mede mogelijk gemaakt door:

Bouwbedrijf G. Kuypers: voor ver- en nieuwbouw
Stokhasseltlaan 43, 5049 TB Tilburg
013 - 4561289

Magnolia Bloemen: bloemenspecialzaak
Leharstraat 125, 5011 KB Tilburg
013 - 4550770, info@magnoliabloemen.nl

Woonsfeer: woningstofferings
Offenbachstraat 165, 5011 EH Tilburg
013 - 4555305, info@woonsfeerbv.nl

Boca kaarsen BV: kerkkaarsen/kerkartikelen
Galvaniweg 20, 5482 TN Schijndel
073 - 5492511, www.boca.nl

Bijnen Uitvaartverzorging Tilburg
Brucknerlaan 20, 5011 DN Tilburg
013 - 4553379, www.bijnenuitvaartverzorging.nl

Autobedrijf Probaat VOF: BOVAG-autobedrijf
Leharstraat 21, 5011 KA Tilburg
013-5357171, info@autoprobaat.nl

Bruidsboetiek Lovely Lady
Stationsstraat 86, 5141 GG Waalwijk
0416-337388, www.lovelylady.nl

Natuursteenbedrijf Schaapsmeeders: grafmonumenten
De Schans 63, 5011 EM Tilburg
013-4550129, www.schaapsmeedersheikant.nl

Boomrooierij Weijtmans: houthandel en transport
Handelsweg 18, 5071 NT Udenhout
013-5111483, www.boomrooierijweijtmans.nl

Maton Groep: afvalrecycling, sloopwerken en gevelrenovatie
Van Hilststraat 5, 5145 RK Waalwijk
0416-281468, www.matongroep.nl

Sabeh Tours/Garage v d Sande
Rhijnkant 10, 5056 JH Berkel-Enschot
013-5331243, www.sabehtours.nl

Tuincentrum GroenRijk Tilburg
Stokhasseltlaan 39, 5049 TB Tilburg
013-4550860, www.groenrijktilburg.nl

Colofon

'Mooi Meegenomen' is het communicatieorgaan van de norbertijnenparochie Heikant/Quirijnstok in Tilburg-Noord.

Oplage: 1150 stuks
Frequentie: 6x per jaar
Redactieleden: Jan van den Berg, Thea van Blitterswijk, Hans Happel, Eveline Sitskoorn, Hein Wilsens
E-mail redactie: mooimeegenomen@home.nl

Adres parochie: De Schans 122, 5011 EN Tilburg
Telefoon: (013) 4550663
Internet: www.norbertijnenparochiehq.nl
E-mail: info@norbertijnenparochiehq.nl

Uw kerkbijdrage of gift mag worden overgemaakt op IBAN NL28INGB0001095131. ANBI-nummer 824144302 t.n.v. parochie OLV Onbevlekt Ontvangen te Tilburg. Een verhuizing of huwelijk, de geboorte of het overlijden van een parochiaan graag doorgeven aan bovenstaand parochieadres.

